

Příloha č. 1

Základní charakteristika města

Tišnov je město v okrese Brno-venkov v Jihomoravském kraji, 22 km severozápadně od Brna nedaleko soutoku Svatky a Loučky. V roce 2010 zde žilo 8 704 obyvatel. Tišnov je držitelem ocenění Obec přátelská rodině 2009.

Tišnov leží v kotlině protékané řekou Svatkou a v závětrí hory Květnice (470 m), která je významnou mineralogickou a botanickou lokalitou.

Na jednom ze sgrafit, kterými začátkem 20. století vyzdobil tišnovskou radnici slovácký malíř Jano Köhler, je vyryta hrdá průpovídka starých Tišnovanů: "Květnice hora, Besének

voda, dražší než celá Morava". Svůj původ má určitě v nerostném bohatství Tišnovska. Vždyť už za dob Přemyslovců bylo na Květnici pátráno po stříbrných rudách a v potoce Besénku, vlévajícím se pod horou do řeky Svatky, se prý dokonce rýžovalo zlato. Budme dnes skromnější a připusťme alespoň, že Tišnovsko zaujímá pěkný kus kopcovité krajiny Podhorácka v jihovýchodním předhoří Českomoravské vrchoviny a že má bohatou historii, patrnou z četných archeologických nálezů i z řady světských i církevních staveb rozmanitých slohů a stáří. Jakousi čarou života této zajímavé krajiny je střední tok Svatky. Z jejího údolí se vějířovitě rozbíhají další údolí a údolíčka potoků a říček, která lákají doputovat až k pramenům, na návrší s dalekými výhledy.

Radnice na náměstí Míru - sídlo městského úřadu - bývala původně dřevěná a připomíná se už v 16. století. Z kamene byla od roku 1771, v letech 1905-1906 podle plánů architekta Vladimíra Fischera na středověkých sklepeních byla postavena nová budova v romantizujícím historickém stylu. V letech 2002-2003 získala současnou podobu rozšířením o nové západní křídlo.

Jednou z dominant Tišnova je kostel sv. Václava, jednolodní gotická stavba z 2. poloviny 15. století, zbarokizovaná v 18. století a do dnešní podoby přestavěná v polovině 19. století.

Dům č. 67 na Dvořáckově ulici je v průčelí ozdoben v oválných štukových rámech freskami zobrazujícími sv. Martina a sv. Jiří. V domě se v roce 1808 narodil Jan Dvořáček, národní buditel a účastník slovanského sjezdu v Praze v roce 1848.

Město je rozloženo v široké kotlině, obklopené zalesněnými kopci. První písemná zmínka o vsi Ťušnovice, předchůdkyni dnešního Tišnova, je z r. 1233 v souvislosti se založením kláštera Porta coeli v její blízkosti. Historie osídlení Tišnovské kotliny je však podstatně starší, vždyť první lidé sem pronikali již před

čtyřiceti tisíce lety. Připomeňme alespoň četné nálezy kamenných nástrojů z pozdního paleolitu z Horky u Hradčan a od Železného, štípané neolitické industrie od Březiny. V některých tišnovských zahrádkách lze dodnes vyrýt stěpy popelnic lužické kultury z doby bronzové.

Ves se záhy stala střediskem klášterního panství, jehož bohatství mělo počátek v pozemkových darech příslušníků přemyslovské dynastie. Rozvoj v městečko se přetvářejícího Tišnova byl přerušen husitskými válkami, ale už 16. století přineslo

Tišnovským další vzestup řemesel a obchodu. Postupně měšťané získávali různé výsady, počínaje tržními právy, které městu udělil již r. 1416 král Václav IV., a konče udělením četných privilegií abatyší kláštera v r. 1554 a jejich potvrzováním panovníky zejména v 18. století. Třicetiletá válka však způsobila Tišnovu značné škody, z nichž se vzpamatoval vlastně až v 19. století. Jako město je Tišnov uznáván až od r. 1788, kdy zde byl zřízen regulovaný magistrát. Významným impulzem pro další rozvoj Tišnova bylo vybudování železničního spojení s Brnem r. 1885 a prodloužení

železnice do Žďáru nad Sázavou přes Nové Město na Moravě o dvacet let později. Tišnov se tak stal skutečnou bránou do malebné Vysočiny.

Mariánský sloup na nám. Komenského byl postaven roku 1863 u příležitosti tisícího výročí příchodu věrozvěstů Konstantina (Cyrila) a Metoděje na Moravu. Jejich sochy spolu se sochami sv. Václava a sv. Floriána zdobí sloup s postavou Panny Marie. Byl vytvořen sochařem Josefem Břenkem.

Dům č. 475 na Brněnské ulici byl od roku 1931 až do jeho smrti v roce 1964 bydlištěm akademického malíře Josefa Jambora, čestného občana města Tišnova. Do současné podoby byl upraven v roce 1996 a je sídlem galerie, kde je vystavena kolekce obrazů Josefa Jambora, kterou malíř odkázal Tišnovu, a zároveň slouží i jako výstavní síň.

Teprve na přelomu 19. a 20. století překročila městská zástavba svůj středověký půdorys pod dominantním kostelem sv. Václava. Na úpatí zalesněného kopce Klucaniny dal postavit MUDr. F. Kuthan své sanatorium, ke kterému se začátkem 20. století rozběhla od sokolovny

ulice krásných secesních vil. V období mezi světovými válkami se Tišnov rozrostl do okolních polí v příjemné zahradní město.

Podle projektu významných architektů Bohuslava Fuchse a Jindřicha Kumpošta byla r. 1933 postavena funkcionalistická budova spořitelny (dnes Komerční banka), několik vytříbených obytných staveb stejného slohu vzniklo v té době i v zahradní části města. Od r. 1925 slouží svému účelu budova gymnázia, rozšířená v letech 1936-1937. Blízká sokolovna z r. 1898 byla v letech 1925-1926 podstatně rozšířena o nový sál, dodnes sloužící k významným společenským a kulturním akcím, včetně věhlasných mezinárodních burz minerálů.

Ráz zahradního města poněkud narušila výstavba sídlišť v šedesátých a sedmdesátých letech. Obytné domy jsou však dnes alespoň částečně začleněny do svého okolí vzrostlými parkovými výsadbami. K významným počínům patří rozšíření sokolovny o sportovní halu v letech 1978-1983, v níž jsou pravidelně pořádány i mezinárodní přebory. Z důležitých a zajímavých staveb z posledního období je nutno jmenovat penzion pro starší občany, vybudovaný v letech 1992-1996 v sídlišti Pod Květnicí.

Mezi státem chráněné objekty patří i některé obytné domy na Riegrově ulici, z nichž většina byla postavena na počátku 20. století. Mezi nimi patří k nejcharakterističtějším Jarochova vila (č. p. 324), která se vyznačuje nevšedním půvabem.

V Tišnově se nikdy významněji nerozvinul průmysl. I proto si jeho bezprostřední okolí zachovalo ráz harmonické zemědělsko-lesní krajiny s řadou cenných lokalit jen málo narušené přírodou. Na prvním místě je třeba uvést pověstmi opředenou Květnici, která byla poprvé vyhlášena za přírodní rezervaci již r. 1928. Už svým názvem symbolizuje tato zčásti vápencová a zčásti křemencová hora velkou druhovou bohatost. Dodnes se zde od jara do podzimu můžeme potěšit s řadou vzácných teplomilných rostlin – například s dřínem, kavyly, omanem okem Kristovým, bělozářkou větvitou... Hora "kvete" i uvnitř - svými ametysty, záhnědou, citrínem, medovým kalcitem, krápníky rozmanitých tvarů a barevných odstínů. S pozoruhodnostmi živé i neživé přírody a problematikou jejich ochrany seznamuje naučná stezka se 13 zastávkami, která byla na Květnici vybudována r. 2002. Zajímavou přírodu má i protější kopec Klucanina (415 m) s novou rozhlednou a dnes již bohužel jen s ojedinělými květy střevíčníku pantoflíčku - jedné z nejkrásnějších a nejvzácnějších evropských květin vůbec.

Rozhledna na Klucanině byla postavena v roce 2003 především zásluhou nadšenců z občanského sdružení Rozhled na Tišnov a porozumění městského zastupitelstva. Stojí na místě někdejší dřevěné rozhledny, z let 1934-1947, o její zbudování se zasloužil v Tišnově agilní Klub českých turistů.

Tišnovská sokolovna je již tři desetiletí Mekkou mineralogů. V posledních letech vždy dvakrát ročně - obvykle o prvním květnovém a listopadovém víkendu - se sem sjíždějí sběratelé minerálů na tradiční burzu, která je známá nejen v celé Evropě, ale i např. v Japonsku a Latinské Americe.

Krásné výhledy na Tišnov jsou i ze skal Výrovky (420 m), vypínající se nad údolím Svratky jižně od města. Po proudu řeky se dá pohodlně putovat kolem splavu v Březině až do sevřeného, místy skalnatého údolí mezi Senticemi a Herolticemi se známým rekreačním střediskem Šárka a s řadou chat, které si tu začali stavět především obyvatelé blízkého Brna již v dobách I. republiky.

V podzemí vápencové části Květnice se skrývají významné krasové dutiny. Největší a nejkrásnější z nich je Králova jeskyně, náhodně objevená při norování jezevce v r. 1972. Probíhá v ní náročný speleologický výzkum a pro veřejnost bývá otevřena jen výjimečně, např. v době konání mineralogických burz.

Další informace na www.tisnov.cz a www.tisnovsko.com.